

Paul Välihalo, Kolari, 67 år

I: Minkä ikäsenä olet alkanut uithoon?

PV: Olin 15 - 16 ikäinen. Olen ollut kahtena kesänä isän kanssa "urkossa".

I: Oli siis urkkohommat silloin kun sie aloit. Mitä oli sitten tuntipalkka silloin uitossa?

PV: Mulla on muistossa, että 65 äyriä tiima.

I: Mikähän vuosi se on ollu?

PV: 1939 - 1940.

I: Vuonna -37 saathiin uittoitiimipalkka nousemhaan 60 äyhriin. Ylitiimoilta ei saatu ylimääräistä korvausta.

I: Minkälaista oli alkaa niin nuorena uithoon, oliko se innostuttavaa hommaa?

PV: Kyllä se oli välistä. Varsinki kun oli sopeva kevät, hyvät veet.

I: Olet tehny myös paljon mettätöitä?

PV: Talvikauet tehtiin mettätöitä.

I: Uittohomma oli joskus vähäsen helpompaaki?

PV: Oli tiettenki, ja vaihtelevvaa.

I: Olekko ollu jälkheen mettätöissä, kun tuli kuukausipalkka?

PV: Olen ollu jonku vuoen.

Vuonna -80 olen heittäny.

I: Sitten tulit vapaat työneuvottelut. Tulit konesahat. Suojavaatheet. Semmonen tuntu jo aikamoiselta parannukselta.

I: Millä joilla sie olet päänänsä ollut?

PV: Tällä joella päänänsä (Muonionjoki?) ja yhen kevväimen Kaunisjoella. Kahtena kevväimenä olen ollut Tornionjoella, Kängäsenkoskella.

I: Kävikkö ylempänä Tornionväylää, eempänä kuin Kängäsenkoskella?

PV: En. Vain Pajalasta allekäsin.

I: Olet siis ollut Ylisessä Lappeassa.

PV: Ne olivat ankaria paikkoja, virtavia.

I: Viiminen uittohan loppui -71. Mitä sie siitä tykkäsit?

PV: En mie sitä kaivannut. Mullahan oli vakituinen työ mettässä. Silloin oli kuukausipalkka.

I: Silloinko olit Kaunisjoella, niin olitko Kolkonjoelta asti?

PV: Ei. Olin Kentästä asti. Tuli niin kuiva, että jouuimme tekemään kossatamekki.

I: Tehittäkö lämpimän vain kylmän kossan?

PV: Taisi olla lämmin kossa. Panthiin sammalia ja turpheitä rakhoon, että tuli veen pitäväksi.

I: Kylmään kossaan ei pantu rakhoon mithään, vain puut.

I: Mistä asti olet Muonionväylällä ollu uitossa?

PV: Olen käyny kerran Muonion niskassa saakka. Muuten olen ollu Äkäsjoensuusta Törmäsnivaan.

I: Muonion niskalla meinaat siis Ylistä Muoniota. Mihinkä asti olet bruukanut seurata "häntää"?

PV: Viimisenä kevväinä kävin Kattilankoskessa saakka.

I: Se oli aika taival, kun oli lähtenyt Ylistä Muoniosta.

PV: En mie sinä kevväinä lähtenyt niin korkealta.

I: Piiri, jossa olet ollu töissä.. onko se ollu kauhean töisevä piiri. Onko ollu paljon saaria ja karia ja semmosia?

PV: Kyllä tässä on ollu tämä Äkäsjoensuusta Kolarin alemmaksi...on olheet pitkät puomit, toista kilometriä pitkät... Puthaan reikä. Se oli siipi-puomi.

Varsin kun jäät menit, alettiin laittamaan puomia. Niitä piti vettä jättien seurasta esille. Se oli kova homma.

I: Ei se uitto aina ollu niin keveätä hommaa..

PV: Sitten se helppasi vähän, kun moottorivenheet tulit. Helppasi paljonki.

I: Onko Muonionkoskesta tänne alaskäsin kovia koskia?

PV: No, ei ne niin kovia ole.

I: Silloinko sieki nuorena aloit, niin ei ollu vielä "Kymmisaaphaita"?

PV: Ei..

I: Mutta kyllä siinä uittomiehen repussa kuitenkin ruokaa oli, että sitä syöä sai.

Miten olit asuntohoidot uittossa, esimerkiksi kun levähtiin?

PV: Jos sai, niin menttiin johonki talhoon ja siellä nukuthiin.

I: Kyllä sitä häätty välistä levätä aukeaman taivhaanki alla.

PV: Joo, ja välistä oli pitkiäki päiviä, vuorokausimitalla... Välistä oli niin väsyny, että kun istu, niin hukku!

I: Kun kevät tulee ja veet aukenevat, muistuu ko joskus miehleen, että tuola olis soma olla?

PV: No joo, kyllä se välistä muistuu miehleen ... olletikki kun on komea ilma.

I: Välistä kun oli fiini ilma ja "somalinen" saki, niin se oli välistä niinku hauskaki olla siellä. Mutta rahantulo oli kyllä aika kehnonlaista.

I: Onkos teillä olheet elläimet?

PV: Velimiehellä on vieläki. Se joutu kevväillä Gällivaren sairaahlaan. Mie en ole koskhaan lypsäny lehmää. Panin 7 lehmää menemään lahtiin. Jätin vasikat vain. Nyt se on alkanu kasvattamaan niistä uusia. Nyt sillä on lypsyssä.

I: Missä sinun velimies assuu?

PV: Tässä me asuma velimiehen kanssa yhdessä.

I: Onhan teillä väimöihminen tässä, vai mitenkä?

PV: Ei ole kummalakhaan ollu vaimoa!

Kyllähän ne miehekki saattavat pittää "oorninkissa" talon, jos ne vain halvaavat!

I: Onko sinun velimies, joka on vanhempi, ollu paljon uittohommissa?

PV: Kyllä on ollu, enempi tuola jokien päälä. Kihlankin perällä.

I: Net, jotka on olheet sivujoilla, tietävät paljon, koska ne on olheet erilaisempia uittoja.

I: Mitenkä oli, kun oli uittotyöt ja maanviljelystyöt yhtäaika?

PV: Velimies teki yksin niitä. Ei ole semestiä ollu, kun on ollu uitos ja kaiken aikaa tehny heinää. Semesti on vasta alkanu, kun olen tullu "pansuunille".

I: Kuinkas kauan aikaa tet olette tässä aivan kahen asuhneet?

PV: Olemme asuhneet kahden yli kaksikymmentä vuotta. Äiti on kuollut -61. Yks tyär on tässä ollu jälkhiin, vuosikymmenen jälkhiin. Sisaret asuvat Kolarissa ja Pajalassa. Toinen on Ollmannin Svanten vaimona.

I: Oleks ollu koskhaan työnjohtajanna uitossa?

PV: Ei, en ole ollu.

I: Mellan Eino on ollu paljon.

PV: Einon isä on ollu silloin, kun mie olen alkanu uithoon. Sitten tuliki Eino.

I: Teilä on ollu hyvä laaki, hyvä sopu on ollu?

PV: Joo, en mie kyllä saata moittia.

I: Se on ollut kauhean hyvä asia, kun laagi on ollut sovinnossa. Se tulee pitkäksi aika, jos laagissa tulee eripuraisuus.

Oleks sie koskaan ollut entisissä lauttahommissa?

PV: En.

I: Nehän on olleet niin vanhoita hommia.

Onkos sinun aikana ollut uitosssa kokkihoitoja, jotka kuljitt uiton matkassa?

PV: Oli kyllä. Yhtenä tai kahtena kesänä on ollut. Oli hännän matkassa.

I: Oli vasittu vene, joka kuljetti sitä kokkiliikettä. Kyllä se oli hyvä.

PV: Joo, mikäpä siinä. Sai keittoruoan.

I: Joo ainaki. Sai lämpimän ruoan.

Muistakko, kunka monta vuotta sie olet ollut uitosssa? Pari kolmekymmentä vuotta tietenkä.

PV: Kyllä mie tietenkä kolmekymmentä vuotta olen ollut.

Viimisinä vuosina, kun olin selluloosassa, niin joku kevät jäi, että mie en ollut.

I: Oliko sie sota-aikana koko ajan uitosssa?

PV: Mie olin vain silloinkä uitosssä. Silloin kun saksalaiset ajettiin pois, niin oli miinan "pölkö". Kaikki paikat miinotettiin.

I: Silloinhan poltettiin Kolarin kyläki kokonään?

PV: Jäi vain Palon paikka.

Törmän laithaan jäi yks sauna. Senki ne vain sytytit, mutta se ei alkanut palahmaan.

I: Se oli teillä kauheaa kattottavvaa tästä vierestä. Kun oli vain kaitanen väylän "priimu" vain välissä.

PV: Se oli syksy pimeä.

Luntin kohalta tuothiin "haavakoita" yli. Viethiin sairaahlaan. Olin sinä syksynä Pajalassa tietöissä.

I: Olikko nämä "haavakot" sekä saksalaisia että suomalaisia?

PV: Taisi olla vain suomalaisia. Me kättelimme, kun sielä ammuthiin...

I: Ei ne ole hauskoja muistoja net. Kyllä uitto on hauskeempaa muistoa.

PV: Ei niistä moni halua puhua mithään.

I: Olletikki net, jotka on olheet rintamalla, net ei koskhaän puhu mithään.

Kuka oli "eeeffinä" niinä vuosina, kun olit uitossa?

PV: Yngve.

I: Kuinkas tet Yngven kanssa tulitta hyvin yhteen?

PV: hyvin.

I: Kukkaas siinä laagissa olit, oliko Kieksiäisvaaran miehiä?

PV: Oli. Mäkitalon Sixte, Antin Pauli...

I: Alatalon Kalle ja Änsti on olheet paljon.

PV: En muista, olikko ne sinä kevväimenä.

I: Änsti taisi olla jo silloin Kirunassa. Mutta sielä on niitä väkeviä virtoja. Sielä on liukkaat paikat. Se on varma.

Minun isä muisteli. Se oli 1898, kun neit menit Kõngäsen koskheen. 5 300 tyveä, niitä jättiläispuita..ne olit Baltiskan puita..Silloinhan itte kukin puulaaki uitit puunsa.

Flottningsfööreeninkiä ei vielä ollu silloin olemassa. Silloin katkesi Mertalahella bummi ja 5300 petäjää meni Kõngäsen koskheen! Minun isä oli silloin työnjohtajanna sielä. Tämä on ollu ennen minun syntymistä.

Silloin olit aivan Suomen puolen miehet sielä töissä, kun ne silloin kesällä purit ruuhkia. Sait tyhjäksi koko kosken. Silloin tuli yksi maallikkosaarnaaja Peräjävaahraan, mistä mie olen (Hugo Pekkari).

Yksi Suomen puolen miehistä, jota sanottiin Koppelo Jaakoksi., ja hän oli kesän isän kanssa töissä. Se oli menettäny kuulon kohta tarkoin sielä. Silloin saarnamies tuli kylhään ja tunsu Jaakon.

Saarnamies kysyi Jaakolta, että piruko sulfa on kuulon vieny? Silloin Jaako oli vastanu, että väkevät virrat ne on viehneet! Ei ole piru vieny!